

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum VII. De cætero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Clericus 20. solidos annuos, ex eadem Ecclesia exigat, asserens sibi tale beneficium collatum esse. Intellexit etiam Pontifex, quod dictus Clericus Ecclesie non deserviat, atque alia beneficia Ecclesiastica sufficientia possideat, ea propter mandat Lingonensi Episcopo, si ipsi constiterit, quod G. Clericus, vel alia sufficientia beneficia habeat, vel dicta parochiali Ecclesie non deserviat, ipsi super beneficio illo silentium, remota appellatione imponat.

SUMMARIUM.

1. Potest Episcopus, si Ecclesia parochialis abundantes redditus habeat, eam vacante, portionem detrahere ad novum beneficium erigendum; vel si pensione nimia gravatum sit, pensionem talem extinguere.
2. Non debet Clericus plura beneficia obtinere, si unum ad honestam sustentationem sufficiat.
3. Contra Clericum, qui in suo beneficio non residet, neque ei deservit, cum tamen ratio beneficii hoc postulet, agere potest Ecclesia, ut beneficio privetur.

Notandum primò. Si Ecclesia parochialis redditus abundantes habeat, tunc Episcopus, maximè eam vacante, portionem detrahere potest, ad novum beneficium erigendum, sive id fiat pro Ministro, aut Coadjutore in eadem Ecclesia, sicuti hic tradit *Abb. n. 5. Mol. n. 1. argum. hujus cap.* sive ut propter multitudinem plebis, vel nimiam distantiam alia vicina parochia seu filialis constituatur, *juxta c. 3. de Ecclesijs edificandis*, ubi Innocentius & alij id tradunt, quod Episcopus ex justa causa beneficium unum in duo dividere possit.

Porro tamen si beneficium curatum v. g. si abundans non sit, pensione gravari, aut dividi non debeat, si tamen divisio antè facta sit, aut pensio per legitimam auctoritatem imposta, tunc sibi imputare debet Presbyter, quod parochiam ita tenuerit

aut gravatam accepit, sicuti notavit *Abb. hic n. 6. & sumitur ex hoc cap.* Verum si beneficium, quod super parochialis Ecclesie redditibus fundatum est, vacare contingat, non prohibetur Episcopus illud extinguere, vel cum parochiali beneficio unire; propterea quod causa, ob quam parochiale beneficium olim divisum, vel detractio ei facta fuit, videlicet proventuum abundantia, ob temporum, & circumstantiarum mutationem cessasse jam videatur. Vide, quæ dicam *in c. majoribus, 8. & c. extirpanda 31. de prabendis.*

Notandum secundò. Non debet Clericus plura beneficia obtinere, quorum unum ipsi sufficit ad honestam vitam sustentationem: num autem sit sufficiens beneficium, ait *Gl. V. sufficientia* considerandam esse personæ qualitatem, videlicet Nobilitatem, Dignitatem, vel Doctrinam, quia majores personæ majoribus redditibus dignæ sunt, maximè qui in Ecclesia Dei laborant, eique multum profunt juxta Apostol: *1. ad Timoth. 5.* Pensandum quoque, quod beneficiarij sibi, & familiæ suæ, quam honestè alunt, sufficere debeant, atque hospitalitatem erga peregrinos, & hospites, charitatem, & misericordiam erga pauperes exercere. Vide, quæ dixi *lib. 4. tract. 2. c. 3. n. 2. & c. 8. assert. 1.*

Notandum tertio. Si beneficiarius in beneficio residentiam postulante, non residet, Ecclesia, cui servire deberet, apud Prælatum agere potest, ut privetur, seu beneficium ipsi auferatur præmissâ monitione, sicuti dicitur *in c. ex parte 2. hœtit. ita notat Innocent. hic.*

CAPITULUM VII.

De cætero.

PARAPHRASIS.

Si Canonici duo absentes in servizio Episcopi sint, proventus beneficiorum integri, & sine subtractione provenire ipsis debent, exceptis quotidianis distributionibus.

SUM-

SUMMARIUM.

1. Potest Episcopus in commodum sua Ecclesia duos Ecclesia sua cathedralis Canonicos in servitio suo habere, qui pro residentibus ad lucrandos fructus reputari debent.
2. Et probabiliter etiam alij Prælari exempti, qui quasi Episcopalem jurisdictionem habent.
3. Plures ut habeant, si necessitas id exigat, consensus Capituli accedere debet.
4. Dum dicitur nihil his taliter occupatis nisi de beneficij victualibus detrahendis, intelligitur nihil de communibus proventibus detrahendum.

Notandum. Episcopus duos Ecclesie suae Cathedralis Canonicos in servitio suo habere potest, ita ut pro residentibus habeantur, & fructus beneficiorum accipiant. Consentit *c. ad audientiam 15. h. t.* & videri potest *Navar. conf. 2. hoc tit. editione 2.* ubi ostendit, huic constitutioni derogatum non esse per Tridentinum *Sess. 24. c. 12. de reformatione.* Requiritur tamen, ut Canonicus in obsequio, & familia Episcopi verteretur, non ob suum, videlicet ipsius Canonici privatum commodum, sed neque ob privatum commodum, aut solatium Episcopi, v. g. ut venationibus cum ipso intersit, sed propter commodum Ecclesiae, *argum. l. Scribarios c. de testamento militari,* & docet *Rubiffus in cit. tit. n. 36. Azor. to. 2. lib. 7. c. 4.*

2. Quaritur primò. Num hæc facultas etiam alijs Prælati Ecclesiarum Collegiatarum concessa sit, ut Canonicos duos à servitio Ecclesiae liberos secum habere possint. Resp. ex textu id non satis colligi. Affirmant tamen *Innocentius hic. Andreas n. 1. Mol. n. 1. Abb. n. 3.* dummodo fiat ex justa causa & non in fraudem. Ego arbitror, veram esse horum sententiam, si sermo sit de Prælate exempto, & quasi Episcopali jurisdictione prædito, quia is æquiparatur Episcopo, & absolutè loquendo Ordini

narius Ecclesiae suae est: sin autem loquamur de Prælate non exempto, tum Jus nullum afferri potest, quo ipse talis licentia concessa sit; nihilominus si Ecclesiae utilitas & negotia, quæ tractat, postulare videantur, tunc justa causa aderit, cur saltem unicum Canonicum habeat secum Adjutorem, & ita intelligi potest, quod docet *Navar. in Consilio 2. h. tit.* Rationem dare debemus, cum enim Prælati quilibet cum Capitularibus faciat unum corpus tanquam caput cum membris, æquum est, ut membra capiti suo assistant, illudque adjuvent, si eorum operâ indigere videatur.

Porro si Episcopus v. g. plures, quam duos Canonicos in servitio suo ob Ecclesiae bonum occupare velit, tum etiam Capituli consensus requiretur, teste *Abb. hic n. 3.* quem tamen negare non debet, si causa justa exigat, & sine Ecclesiae Cathedralis notabili detrimento, quia alioquin Canonici abundat, id fieri possit.

Quaritur secundò. Quomodo intelligi debeat, quod in textu dicitur, de beneficio communitatis nihil detrahendum Canonicis, in obsequio Episcopi occupatis, præter victualia. Resp. cum *Abb. hic* Pontificem loqui de proventibus, qui ex communi massa, quæ & mensa capitularis dicitur, Canonicis singulis ab Oeconomo annuatim distribuuntur, victualia autem vocat quotidianas distributiones, quæ interdum in esculentis, aut poculentis consistunt, & præsentibus tantum in Ecclesia dari solent, uti hic dicitur & in *cit. c. licet 32. de præbendis.*

CAPITULUM VIII.

Ex parte.

PARAPHRASIS.

Decanus cujusdam Ecclesie transtulit se in aliam regionem, videlicet Galliam, & ibi constituta habitatione, decem annis ab Ecclesia sua absens permansit; de hoc Canonici Cælestinum tertium certiorum